

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 282/2018 vp).

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Nokia Oyj:lle on varattu mahdollisuus esittää lausunto otsikkoasiassa. Nokia Oyj esittää lausuntonaan seuraavaa.

Uusien säännöksiä yleisenä tavoitteena on varmistaa, että hallintarekisteröidyille osakkeille maksettujen osinkojen lähdeverotus tapahtuu oikean määräisenä jo osinkoja maksettaessa. Tämä tavoite on kannatettava.

Sääntöjen uudistamisessa tärkeänä tavoitteena tulisi kuitenkin olla, että säännöt eivät heikennä suomalaisten yritysten toimintaympäristöä tai muutoin aiheuta aiheuttaisi suhteetonta haittaa suomalaisille yrityksille. Seuraavassa on kuvattu, miten esitetyt säännökset voisivat vaikuttaa negatiivisesti suomalaisiin yrityksiin.

Yleisesti Nokian omistuspohjasta

Nokia ei itse tiedä, kuinka monen sijoittajan omistuksia hallinnoidaan hallintarekisterien kautta. Näitä osakkeenomistajia on ainakin puoli miljoonaa, jotka ovat sijoittaneet yhtiöön New Yorkin pörssissä. Lisäksi ulkomaiset sijoittajat voivat sijoittaa Pariisiin tai Helsingin pörsseissä. Noin kaksi vuotta sitten Nokialla oli ainakin 130 000 ranskalaista osakkeenomistajaa. Voi arvioida, että hallintarekistereiden kautta yhtiötä omistaa yli puoli miljoonaa mutta alle miljoona sijoittajaa, ja nämä ulkomaiset sijoittajat muodostavat kolme neljäsosaa sijoittajista.

Pörssin merkityksestä

Pörssi on mekanismi, jolla ulkomaista pääomaa ohjataan suomalaisten yhtiöiden käyttöön. On tärkeää, että olemassa olevat pörssi-yhtiöt voivat hankkia sijoittajilta pääomia, ja että uudet yhtiöt voivat pörssiin listautumalla lisätä pääomiaan. Pääomia tarvitaan investointeihin ja kasvuun. Käytännössä osakkeiden julkiseen kaupankäyntiin liittyvillä menettelyillä on merkitystä myös esimerkiksi yrityshankinnoissa ja työntekijöiden kannustamisessa, kuten seuraavassa kerrotaan.

Nokia osti kolme vuotta sitten ranskalaisen kilpailijansa Alcatel-Lucentin. Kyseessä oli Suomen yrityshistorian suurin hankinta. Vastikkeena käytettiin Nokian omia osakkeita. Käytännössä Alcatel-Lucentin osakkeenomistajat antoivat Nokia Oyj:lle Alcatel-Lucent-osakkeensa, ja Nokia Oyj antoi heille vastikkeena omia osakkeitaan.

Nokia käyttää osakepalkkiojärjestelmiä työntekijöiden kannustamiseen ja sitouttamiseen. Tällä hetkellä noin 30 000 Nokia työntekijää omistaa Nokian osakkeita järjestelmien kautta. Heistä muutama tuhat on suomalaisia. Työntekijöiden osakeomistus on operatiivinen kilpailukykytekijä. Se kannustaa työntekijöitä yhtiön arvon kasvattamiseen, mikä yhtenäistää omistajien ja työntekijöiden taloudelliset intressit. Se myös sitouttaa työntekijöitä yhtiöön. Kun osakkeiden omistus on työntekijöille houkuttelevaa, yhtiö saa kansainvälistä kilpailuetua työntekijöiden sitoutumisen kautta.

Lainmuutoksen seurauksia

Ulkomaisten sijoittajien tulee voida luottaa siihen, että sijoitusten hallinnointi on kustannustehokasta ja ennustettavaa. Verotuksessa tämä tarkoittaa, että verotus toimitetaan oikein osingon maksuhetkellä. Muutoin vero jää liian korkeaksi tai johtaa työläaseen korjaus- tai palautusprosessiin.

Lainmuutoksen tavoitteena on, että ulkomaiset säilyttäjät rekisteröityvät verohallinnon säilyttäjärekisteriin ja toimittavat osinkojen loppusaajatiedot sekä muut verohallinnon tarvitsemat tiedot verohallintoon verohallinnon edellyttämällä tietoteknisellä ratkaisulla. On kuitenkin epävarmaa, toimivatko ulkomaiset säilyttäjät toivotusti. Jos ne eivät pidä kannattavana investointia Suomen kaltaisen pienen markkinan vaatimiin ainutkertaisiin vaatimuksiin, lähdeverotus toimitetaan liian suurena osingonjaon yhteydessä. Osakkeenomistajat joutuvat hakemaan liikaa maksettua veroa palautuksena Suomen verohallinnolta.

Lainmuutoksen riskinä on, että sen seurauksena lähdeveroja ei voida periä osingonmaksuhetkellä oikein, mikä johtaa palautusprosesseihin. Palautusprosessit ovat väärä tapa hoitaa verotusta, sillä ne perustuvat käsityöhön, kestävät kauan ja ovat alttiita väärinkäytöksille. Jos riski toteutuu, ulkomaiset osakkeenomistajat joko kärsivät liian korkeasta verosta tai joutuvat työläisiin palautusprosesseihin. Silloin suomalaisyhtiöiden osakkeiden houkuttelevuus sijoituksena vähenee. Tällä voi olla ainakin seuraavia seurauksia:

- Pörssiyhtiöille aiheutuu vaikeuksia pääomien hankinnassa, sillä ne ovat riippuvaisia ulkomaisista sijoittajista. Tämä heikentää niiden mahdollisuuksia investoida, kasvaa, työllistää ja menestyä kansainvälisessä kilpailussa.
- Listaamattomien suomalaisten yhtiöiden mahdollisuudet listautua pörssiin heikentyvät samasta syystä.
- Yrityshankinnat omia osakkeita käyttämällä vaikeutuvat, jos ulkomaisen ostokohteen omistajat tuntevat osinkoverotukseen Suomessa liittyvät ongelmat.
- Työntekijöiden laaja-alaisesta kannustamisesta ja sitouttamisesta tulee vaikeampaa omia osakkeita käyttämällä.
- Veroasioiden hallinnointi lisää kustannuksia osingonmaksajille, sillä osakkeenomistajat kääntyvät herkästi yhtiön puoleen, mikäli osinkojen verottamisessa syntyy yllätyksiä. Yhtiöiden pitäisi voida keskittyä liiketoiminnan kehittämiseen, eikä yleishallintoon.
- Osa osakkeenomistajista tyytyy nykyisen yksinkertaistetun menettelyn mukaiseen 15% lähdeveroon, vaikka he olisivat kotipaikkansa (esim Ranska) puolesta alempaan verokantaan. Syynä on, että 15% veron saa verrattain pienellä työllä. Jos heidän verokantansa nousee 35 %:iin uudistuksen seurauksena, he voivat hakea palautuksia 15% alittaville verokannoille nykyistä hanakammin.

Näistä syistä pidämme lakimuutosta liian riskialttiina. Sen vahvistamisen sijaan Suomi voisi pyrkiä edistämään osinkojen lähdeverotuksessa kansainvälisiä ratkaisuja. Esimerkiksi alkavalla EU-puheenjohtajakaudella voitaisiin pyrkiä edistämään mallia, joka olisi yhteinen EU-maille. Silloin Suomi ei kärsisi suhteessa merkittävään osaan kilpailijamaista, ja säilyttäjillä olisi vahvempi intressi investoida tietojärjestelmiin.

Espoossa 29. päivänä tammikuuta 2019

Timo Ohvo
Veroasiantuntija